

הכנסת
מרכז המחקר והמידע

ז' בחשוון תשע"ז
8 בנובמבר 2016

לכבוד
חברת הכנסת נורית קורן
הכנסת

שלום רב,

הנדון : נתונים על תביעות קטנות

במכתב להלן מובאים נתונים על תביעות קטנות שהוגשו לבתי משפט השלום בין השנים 2011-2015.¹ לבקשתך, מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה להנהלת בתי המשפט בכדי לקבל את הנתונים האלה:

- מספר התביעות הקטנות שהוגשו לבתי המשפט;
- מספר התביעות הקטנות בנושא נזקי רכב (המוכרות כ"תביעות פח") מתוך כלל התביעות הקטנות שהוגשו לבתי המשפט וכן פירוטן לפי מחוזות שיפוט;
- אחוזי תביעות קטנות של סכומי תביעה מסוימים;
- נתונים על מספר תיקי תביעות קטנות שנסגרו במהלך פגרת בתי המשפט.

נבקש לציין כי מרכז המחקר והמידע של הכנסת ביקש מספר נתונים נוספים שהנהלת בתי המשפט מסרה שהם אינם זמינים, והם אלה: מספר התביעות הקטנות בנושא ליקויי בנייה; מספר התביעות הקטנות שהוכרעו לפי סעיף 79א לחוק בתי המשפט וסוגיהן;² תביעות קטנות שהוכרעו רק על בסיס מסמכי הצדדים או לאחר שהתקיים דיון אחד.

לפי נתוני הנהלת בתי המשפט, **בשנת 2015** נפתחו בבתי משפט השלום כ-289 אלף תיקים בהליכים אזרחיים שונים, מתוכם כ-42 אלף תיקים (14.7%) היו תביעות קטנות.³ **בשנת 2014** נפתחו בבתי משפט השלום כ-288 אלף תיקים בהליכים אזרחיים, מתוכם כ-40 אלף תיקים (14%) היו תביעות קטנות.⁴

בשנים 2014-2015, **אורך חיי תיק**⁵ של **תביעה קטנה** בבתי משפט היה 6.8 חודשים בממוצע; זאת, לעומת **תיקים אזרחיים אחרים** בבתי משפט שלום שהטיפול בהם נמשך 14.2 חודשים בממוצע; **תיקי תעבורה**

¹ סעיף 59 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, קובע כי "שר המשפטים רשאי להסמיך בית משפט שלום פלוני לשבת כבית משפט לתביעות קטנות". יובהר כי סמכותו של בית משפט שלום בעניינים אזרחיים היא בתביעות כספיות ששווין עד 2.5 מיליון ש"ח, ואילו בית משפט לתביעות קטנות רשאי לדון בתביעות אזרחיות שהגיש יחיד (להבדיל מתאגיד) עד לסכום של 33,500 ש"ח.

² סעיף 79א לחוק בתי המשפט, התשמ"ד-1984, קובע "א) בית המשפט הדן בעניין אזרחי, רשאי, בהסכמת בעלי הדין, לפסוק בעניין שלפניו, כולו או מקצתו, בדרך של פשרה. (ב) אין באמור בסעיף קטן (א) כדי לגרוע מסמכותו של בית המשפט להציע לבעלי הדין הסדר פשרה או לתת, לבקשת בעלי הדין, תוקף של פסק-דין להסדר פשרה שעשו ביניהם".

³ הנהלת בתי המשפט, **דו"ח שנתי לשנת 2015**.

⁴ הנהלת בתי המשפט, **דו"ח שנתי לשנת 2014**.

⁵ הכוונה במונח "אורך חיי תיק" היא משך הזמן בין מועד פתיחת התיק (מועד הגשת התביעה) לבין מועד סגירתו.

שהטיפול בהם נמשך 5.9 חודשים בממוצע; או תיקים פליליים שהטיפול בהם נמשך 12 חודשים בממוצע.⁶ לפי הנהלת בתי המשפט, בשנתיים האחרונות (2014-2015), קצב סגירת כלל התיקים גדול יותר מקצב פתיחתם. כך, מדד קצב שמיעת התיקים (שמחושב על-ידי חלוקת מספר התיקים שנסגרו במספר התיקים שנפתחו) עמד בשנת 2014 על 102.6% ובשנת 2015 על 103.1%.⁷ לעניין זה יובהר, כי בשל משך הזמן שלוקח לטפל בתיק, יש תיקים שנפתחים בשנה אזרחית מסוימת ונסגרים בשנה אזרחית אחרת.

בטבלה שלהלן, פירוט אודות מספר תיקי תביעות קטנות:

טבלה מס' 1 – מספר תיקי תביעות קטנות שנפתחו ונסגרו בין השנים 2011-2015, לפי מחוזות שיפוט⁸

2015		2014		2013		2012		2011		
נסגרו	נפתחו	נסגרו	נפתחו	נסגרו	נפתחו	נסגרו	נפתחו	נסגרו	נפתחו	מחוז
3,441	3,429	3,152	3,160	3,253	3,471	3,372	3,604	4,330	3,604	צפון
7,789	7,718	7,745	8,373	8,052	8,340	8,165	8,675	9,176	8,675	חיפה
11,621	10,750	10,677	11,049	10,890	12,250	10,713	10,420	10,980	10,420	מרכז
10,183	10,413	10,170	10,022	10,087	11,965	10,199	10,096	9,459	10,096	תל-אביב
4,000	3,721	3,662	3,644	3,867	4,442	3,789	3,947	4,079	3,947	ירושלים
5,628	5,726	5,162	5,374	5,469	5,491	5,267	5,418	6,523	5,418	דרום
42,662	41,757	40,568	41,622	41,618	45,959	41,505	42,160	44,547	42,160	סך הכול

מהטבלה עולה, שמירב התביעות הקטנות מוגשות במחוזות מרכז ותל-אביב. שני המחוזות האלה מטפלים ביחד בכ-50% מכלל תיקי התביעות הקטנות. מחוז צפון אחראי לטיפול במספר הקטן ביותר של תביעות קטנות.

⁶ הנהלת בתי המשפט, דו"ח שנתי לשנת 2015; הנהלת בתי המשפט, דו"ח שנתי לשנת 2014.

⁷ ש.ם.

⁸ מריה צ'ירקינה, מחלקת כלכלה וסטטיסטיקה, הנהלת בתי המשפט, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 25 באוגוסט 2016.

בטבלה שלהלן מפורטים מספרי התביעות הקטנות שהוגשו תחת כותרת הליך מסוג "רכב" או "נזקי רכב" (המוכרות גם בשם "תביעות פח").

טבלה מס' 2 – מספר תביעות נזקי רכב שהוגשו בין השנים 2011-2015 בפירוט לפי מחוזות שיפוט⁹

2015		2014		2013		2012		2011		
נסגרו	נפתחו	נסגרו	נפתחו	נסגרו	נפתחו	נסגרו	נפתחו	נסגרו	נפתחו	מחוז
935	795	894	824	774	824	749	796	877	716	צפון
2,100	2,070	2,253	2,239	2,626	2,470	2,654	2,676	2,648	2,669	חיפה
2,876	2,869	2,886	2,992	3,157	3,191	2,956	3,117	2,635	2,392	מרכז
2,383	2,052	2,550	2,402	2,658	2,716	3,178	2,990	2,693	2,766	תל-אביב
842	900	923	903	1,057	1,044	1,384	1,170	1,391	1,296	ירושלים
839	891	1,068	882	1,093	1,083	855	994	803	802	דרום
9,975	9,577	10,574	10,242	11,365	11,328	11,776	11,743	11,047	10,641	סך הכול

מהטבלה עולה, כי מירב התביעות הקטנות בנושא רכבים מוגשות במחוזות המרכז, חיפה ותל-אביב. מחוז צפון מטפל במספר הקטן ביותר של תביעות מסוג זה. מחישוב אחוז תביעות הרכב מתוך כלל התביעות הקטנות שנפתחו (טבלה מס' 1 לעיל) עולה שבשנת 2015 תביעות רכב היו כ-23% מתוך כלל התביעות הקטנות; בשנת 2014 הן היו כ-24% מתוך כלל התביעות; בשנת 2013 הן היו כ-24% מתוך כלל התביעות; ובשנת 2011 תביעות רכב היו כ-25% מתוך כלל התביעות.

בבדיקה של אחוז תביעות הרכב מתוך כלל התביעות הקטנות שהוגשו בשנת 2015 בכל מחוז עולה שבמחוז צפון תביעות רכב היו כ-23% מכלל התביעות הקטנות, במחוז חיפה שיעורן בכלל התביעות הקטנות היה כ-26%, במחוז מרכז כ-25%, במחוז תל-אביב כ-21%, במחוז ירושלים כ-24% ובמחוז דרום הן היו כ-15% מתוך כלל התביעות הקטנות.

⁹ מריה צירקינה, מחלקת כלכלה וסטטיסטיקה, הנהלת בתי המשפט, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 25 באוגוסט 2016.

במענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת נמסר מהנהלת בתי המשפט כי הנתונים לגבי מספר התביעות הקטנות בנושא ליקויי בנייה אינו זמין. כמו כן נמסר שאין נתונים על מספר תיקי תביעות קטנות שהוכרעו לפי סעיף 79א לחוק בתי המשפט,¹⁰ או על מספר תיקי התביעות הקטנות שהוכרעו לאחר דיון אחד בלבד, או על בסיס מסמכי הצדדים מבלי שהתקיים דיון.¹¹

לבקשתך, בטבלה להלן מוצג אחוז התביעות הקטנות שהוגשו בסכום של עד 5,000 ש"ח ובסכום של 5,001-10,000 ש"ח מתוך כלל התביעות הקטנות, בפירוט לפי מחוזות שיפוט. כאמור, בית-משפט לתביעות קטנות רשאי לדון בתביעות אזרחיות עד לסכום של 33,500 ש"ח:

טבלה מס' 3 – שיעור התביעות הקטנות מתוך כלל התביעות הקטנות שהוגשו לפי סכום התביעה ובפירוט לפי מחוזות (2011-2015)¹²

2015		2014		2013		2012		2011		מחוז
מ-5,001 עד 10,000 ש"ח	עד 5,000 ש"ח	מ-5,001 עד 10,000 ש"ח	עד 5,000 ש"ח	מ-5,001 עד 10,000 ש"ח	עד 5,000 ש"ח	מ-5,001 עד 10,000 ש"ח	עד 5,000 ש"ח	מ-5,001 עד 10,000 ש"ח	עד 5,000 ש"ח	
26.3%	35.0%	25.8%	38.4%	28.2%	37.7%	28.6%	38.2%	23.3%	40.9%	צפון
27.4%	39.4%	27.8%	40.0%	26.6%	40.8%	27.7%	41.5%	25.4%	44.9%	חיפה
27.2%	39.0%	25.8%	38.4%	26.0%	37.8%	23.5%	38.9%	24.7%	41.3%	מרכז
23.6%	36.6%	24.8%	35.9%	26.1%	37.1%	22.3%	37.5%	28.1%	40.0%	תל-אביב
28.8%	38.3%	25.2%	36.2%	27.1%	38.1%	22.1%	40.6%	24.2%	40.3%	ירושלים
28.3%	37.8%	22.6%	39.0%	26.1%	38.9%	24.4%	40.7%	20.6%	41.3%	דרום
26.5%	37.9%	25.4%	37.9%	26.4%	38.4%	24.3%	39.4%	24.8%	41.6%	סך הכול

¹⁰ כאמור, סעיף 79א לחוק בתי המשפט, התשמ"ד-1984, קובע שבית המשפט הן בעניין אזרחי, רשאי לפסוק בעניין שלפניו בדרך של פשרה.

¹¹ קובי משמוש, מנהל תחום סטטיסטיקה ומחקר, הנהלת בתי המשפט, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 ביולי 2016.

¹² מריה ציירקינה, מחלקת כלכלה וסטטיסטיקה, הנהלת בתי המשפט, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 25 באוגוסט 2016.

מהטבלה עולה שכ-40% מכלל התביעות הקטנות שהוגשו בכל שנה הן בסכום של עד 5,000 ש"ח, וכ-25% מהתביעות הקטנות שהוגשו הן בסכומים שנעים בין 5,001 ש"ח לבין 10,000 ש"ח. מהטבלה עולה כי ככלל, שיעורים אלה דומים יחסית בין המחוזות השונים ולאורך חמש השנים האחרונות, למעט ירידה קלה לאורך השנים בשיעור התביעות הקטנות שהוגשו עד לסכום של 5,000 ש"ח.

במענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת נמסרו מהנהלת בתי המשפט גם מספר תיקי התביעות הקטנות בהם ניתנו פסקי-דין במהלך פגרת הקיץ 2016 של בתי-המשפט.¹³ יובהר, כי העובדה שפסק דין ניתן במהלך הפגרה אינה מלמדת בהכרח שהדיון בתביעה התקיים בזמן הפגרה. כך, ייתכן שפסק-דין בתביעה קטנה שניתן במהלך פגרת בתי המשפט ניתן לאחר שהסתיימו הדיונים בתיק לפני תחילת הפגרה.

טבלה מס' 4 – מספר תיקי תביעות קטנות שנסגרו במהלך פגרת הקיץ 2016 של בתי המשפט¹⁴

מספר התיקים שנסגרו	מחוז
541	צפון
733	חיפה
2,394	מרכז
2,653	תל-אביב
638	ירושלים
837	דרום
7,796	סך הכול

בכבוד רב,
צח בן-יהודה
רכז מחקר ומידע

אישור: אורלי אלמגור לוטן, ראש צוות

¹³ תקנה 1 לתקנות בתי המשפט (פגרות), התשמ"ג-1983, קובעת שבכל שנה, בתי המשפט יצאו לפגרת סוכות (מיום י"ד בתשרי עד יום כ"א בתשרי), פגרת פסח (מיום י"ד בניסן עד יום כ"א בניסן), ופגרת קיץ (מיום 21 ביולי עד יום 5 בספטמבר). תקנה 2 לתקנות קובעת "שבימי הפגרה יתקיימו דיונים בעניינים שלגביהם הורה נשיא בית-המשפט שיש לשמוע אותם, או בעניין מסוים שאינו סובל דחייה". תקנה 3 לתקנות קובעת כי "מנהל בתי המשפט רשאי להודות, לאחר התייעצות עם נשיא בית המשפט או שופט של בית משפט שנשיאו מינהו לכך, שסוג עניינים פליליים או אזרחיים יישמעו בתקופת הפגרה, בבית משפט פלוני, או בכל בתי המשפט".

¹⁴ עו"ד אורית במני, יועצת בכירה למנהל בתי המשפט, הנהלת בתי המשפט, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 2 בנובמבר 2016.

